

Avdelningen för hållbar energianvändning
Enheten för energi och samhälle
Mikael Toll

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående Ett energieffektivare Sverige (SOU 2008:25), Vägen till ett energieffektivare Sverige (SOU 2008:110)

Sammanfattning

- Energimyndigheten ser positivt på den förhöjda ambition som utredningen föreslår för svenskt energieffektiviseringsarbete.
- Energieffektivisering, både en effektiv slutanvändning av energi och ett i alla delar resurseffektivt energisystem, utgör en viktig beståndsdel i en framgångsrik energi-, klimat och miljöpolitik. Sveriges energieffektiviseringsstrategi bör ta i beaktande att energieffektiveringsåtgärder leder till måluppfyllelse för både förnybarhetsmål och klimatmål. En ökad energieffektivitet kan också ha positiva återkopplingar på andra samhällsmål som näringspolitik och sysselsättning. En kostnadseffektiv energieffektivisering frigör resurser och leder till såväl ökad lönsamhet som stärkt konkurrenskraft.
- Utöver att uppfylla direktivets krav bör Sverige utarbeta en strategi för energieffektivisering som tar ett bredare grepp än direktivets tillämpningsområden. Utifrån rollen som sektorsmyndighet inom energiområdet lämnas i detta remissvar synpunkter som kompletterar utredningens förslag och enligt myndigheten leder goda förutsättningar för ett kostnadseffektivt och framgångsrikt svenskt energieffektiviseringsarbete.
- Energimyndighetens verksamhet har bl.a. som syfte att medverka till att användningen av energi effektiviseras i alla led. Energimyndigheten kan och bör även i framtiden spela en viktig roll i statens arbete för ett effektivt energisystem. En högre ambitionsnivå förutsätter ökade resurser för att svara upp mot de krav som ställs på den centrala myndigheten inom området. Myndighetens preliminära bedömning är att det föreligger ett behov om 25-30 ytterligare tjänster om den högre ambitionsnivå som föreslås av utredningen ska kunna säkerställas. Tjänsterna behövs för att resursförstärka myndighetens verksamhet inom bl.a. stöd till offentlig sektor, ökade informationsinsatser, åtgärder inom bebyggelse- och industrisektorerna, statistik, analys- och främjandeinsatser mm som följer av direktivet.
- Energimyndigheten bedömer att utredningens förslag, anpassade efter myndighetens ställningstaganden i denna remiss, leder till resultat som svarar

mot de krav som ställs i direktivet samt utgör en god grund för ett vidare nationellt effektiviseringsarbete med en högt ställd ambitionsnivå.

Under *Energimyndighetens ställningstagande* nedan redovisas myndighetens övergripande synpunkter på förslagen och materialet i del- och slutbetänkandet. Under *Utvecklad analys* fördjupas beskrivningen av myndighetens ställningstagande inom flera områden.

Energimyndighetens ställningstagande

Strategiska utgångspunkter och mål

- Det finns goda skäl för Sverige att ha en hög ambitionsnivå i det generella energieffektiviseringsarbetet. Lönsamma åtgärder frigör resurser, ökar konkurrenskraften och bidrar till andra övergripande mål inom energi-, miljö- och klimatpolitiken.
- Utöver att uppfylla direktivets krav bör Sverige utarbeta en strategi för ytterligare energieffektiviseringsåtgärder som tar ett bredare grepp än direktivets tillämpningsområden medger. Det ger förutsättningar för ytterligare energieffektiviseringsresultat i ett systemperspektiv, samtidigt som större hänsyn tas till kostnadseffektiviteten för de resurser som investeras.
- Energimyndigheten uppmärksammar en del problem både vid tolkning av vad som omfattas och hur länderna ska mäta måluppfyllelse i förhållande till det kvantitativa målet, som det nu är uttryckt enligt energitjänstdirektivet. Det är viktigt att fortsätta följa och påverka utvecklingen kring dessa frågor inom EU.
- Energimyndigheten anser att det saknas tillräckligt med underlag för att avgöra om just 14 % är en korrekt nationell målnivå. Energimyndigheten delar utredningens syn på behovet av en hög ambitionsnivå men pekar på att en hög ambitionsnivå inte är detsamma som ett kvantitativt mål om 14 % till 2016.
- Energimyndigheten ser inga fullgoda skäl att en högre nationell ambitionsnivå ska fastställas som ett absolut energibelopp frikopplat från framtida BNP-tillväxt och eventuell ökning av energiförbrukningen. Energimyndigheten anser att de mål som redan finns inom miljö-, energi- och klimatpolitiken driver energieffektiviseringsarbetet framåt.
- En högre svensk ambitionsnivå kan synliggöras bland annat genom en tydlig energieffektiviseringsstrategi som fokuserar på att genomföra ett antal effektiva statliga åtgärder och på EU:s 2020-mål om energieffektivisering utifrån ett primärenergiperspektiv.
- Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag på förändrade grundläggande principer för energieffektiviseringspolitikens inriktning. De riktlinjer som anges i promemorian Ds 2001:60 Effektivare energianvändning anses vara tillämpliga även fortsättningsvis och bör kompletteras med principen att energieffektiviseringsåtgärder ska vara samhällsekonomiskt lönsamma.

Metod och övergripande principer

Systemperspektiv, viktningsfaktorer och primärenergi

- Energimyndigheten anser att systemenergiperspektivet är viktigt men att det mer noggrant behöver analyseras hur viktningsfaktorer ska beräknas och användas. Energimyndigheten har i rapporten "Koldioxidvärdering av energianvändningen" (2008) visat att det inte med säkerhet går att beräkna vilken energitillförsel som förändras av en åtgärd som ökar eller minskar energianvändningen. Det går därför inte att ange den verkliga primärenergiförändringen med beräkningar baserade på viktningsfaktorer och förändrad slutlig energianvändning. Inriktningen mot primärenergiperspektivet med hjälp av de föreslagna viktningsfaktorerna fångar inte hela systemperspektivet i alla situationer och kan därför leda till felaktiga bedömningar. Energimyndigheten anser att drivkraften för energieffektivisering i första hand bör speglas i de energipriser som marknadens aktörer möter.
- Fokus i det fortsatta arbetet bör vara att följa utvecklingen och delta i de diskussioner som förs inom EU med anledning av besparingsmålet till år 2020 om 20 % av den primära energianvändningen. Energimyndigheten noterar att EU:s medlemsstater har använt olika viktningsfaktorer i den första handlingsplanen. Energimyndigheten bedömer att det inte skapar förutsättningar för att utveckla EU:s indikativa mål till ett mer skarpt mål.

Ekonomiska perspektiv och energieffektiviseringsgap

- Energimyndigheten anser att det är bra att utredningen höjt ambitionsnivån när det gäller beräkningar av åtgärders lönsamhet, samt att man fört en diskussion om samhälls- respektive beslutfattarekonomisk lönsamhet inklusive energieffektiviseringsgap. Energimyndigheten noterar att utredningen inte nått i mål med arbetet och föreslår att det fortsätter inom ramen för den andra handlingsplanen.
- I utredningen har åtgärdsberäkningar använts för att ta fram lönsamma besparingspotentialer. Energimyndigheten har svårt att bedöma de redovisade potentialerna då transparensen inte är tillräckligt hög.
- Åtgärders genomförbarhet och lönsamhet varierar över tiden, vilket bör beaktas.

Styrmedel

Övergripande synpunkter på utredningens styrmedelsanalys

- Lönsamma energieffektiviseringsåtgärder frigör resurser och ökar svensk konkurrenskraft. Styrmedel som införs bör medverka till denna utveckling. Se vidare *Energimyndighetens generella ställningstaganden gällande styrmedel*.
- Det är svårt att analysera i vilken utsträckning de styrmedel som föreslås verkligen leder till att samhällsekonomiskt och beslutfattarekonomiskt lönsamma åtgärder genomförs. Myndigheten saknar tydlighet kring de föreslagna styrmedlens kostnadseffektivitet i förhållande till potentiella energibesparingar samt i förhållande till andra styrmedel.

- Energimyndigheten hade gärna sett en översiktlig beskrivning av andra styrmedel som samma aktörer påverkas av, men som införts utifrån klimat-, miljö- eller andra energipolitiska syften. Exempelvis ger EU:s handelsystem för utsläppsrätter genom dess påverkan på elpriset incitament för energieffektivisering av elanvändningen.
- Utredningen föreslår höjda energiskatter. Energimyndigheten anser att även detta är ett styrmedel som bör inkluderas när besparingseffekter beräknas.
- Inför den andra handlingsplanen anser Energimyndigheten att nuvarande styrmedel bör utvärderas i större utsträckning än vad som gjorts i utredningen. Det ger information om hur framtida styrmedel kan utvecklas på ett effektivt sätt.

Konsekvensanalyser av föreslagna styrmedel

- Konsekvensanalyserna av föreslagna styrmedel varierar i kvalitet. Utredningen har eftersträvat att kvantifiera samtliga förslag. Vissa styrmedel/statliga åtgärder är svårare än andra att kvantifiera effekter av. Tabell 2 i sammanfattningen bör kompletteras med kommentar om osäkerhet/mätmetod.
- De samhällsekonomiska analyserna är ofullständiga vilket försvårar en bedömning av de förslag som lämnas.
- Energimyndigheten gör bedömningen att utredningens förslag, anpassade efter myndighetens ställningstaganden i denna remiss, leder till resultat som svarar mot de krav som ställs i direktivet om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster samt utgör en god grund för ett vidare nationellt effektiviseringsarbete med en högt ställd ambitionsnivå.

Sektorn bostäder och service

- Energimyndigheten anser att det finns ett behov att förstärka vissa styrmedel inom bostadssektorn. En stor del av Sveriges energianvändning sker i bostadssektorn. Sektorn är prioriterad inom EU:s arbete och har en besparingspotential även om Energimyndigheten inte anser att utredningens underlag räcker för att med säkerhet bedöma dess storlek.

Energimyndigheten tillstyrker:

- Energimyndigheten tillstyrker förslaget om energihushållningskrav i samband med ombyggnad och att Boverket får i uppdrag att utvärdera de gällande kraven för nybyggnad och vid behov föreslå förändringar. Energimyndigheten bör delta i detta utvärderingsarbete liksom i det redan pågående arbetet med märkning enligt byggnaders energiprestanda.
- Energimyndigheten tillstyrker förslaget om en utvärdering av energideklarationerna och anser att den bör ske i samråd med Energimyndigheten. Utveckling av styrmedel vid implementering av EU-beslutade direktiv är en viktig del inom en svensk energieffektiviseringsstrategi. Utvärderingen bör inkludera en analys om deklarationerna i sig leder till att åtgärder vidtas eller om ytterligare någon statlig insats krävs. Energimyndigheten ser positivt på möjligheten att delta i vidareutveckling av rutiner och underlag för deklarationerna.

- Energimyndigheten tillstyrker förslaget att Energimyndigheten ges i uppdrag att arbeta med kompetensförstärkning, upphandlingsstöd och informationsspridning om energitjänster. Arbetet bör bli fördjupa utredningens beskrivning och analys av vad energitjänster är samt hur staten kan främja denna marknad på bästa sätt. Ett eventuellt behov av ackrediterings- och certifieringssystem kan ingå i denna mer heltäckande analys.
- Energimyndigheten tillstyrker förslaget att arbetet med teknikupphandlingar och marknadsintroduktion utvecklas och utökas. Det är viktigt att i arbetet utarbeta tydliga bedömningskriterier, baserade på tidigare erfarenheter, för när förutsättningar för en teknikupphandling är goda.
- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag om individuell energimätning i flerbostadshus. Det är skäligt att ett uppdrag till Energimarknadsinspektionen kring mätning och debitering av verksamhetsel i lokaler sker i samråd med Energimyndigheten.

Energimyndigheten avstyrker:

- Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag om förstärkt statligt stöd till energieffektivisering i byggnader. Förslaget innebär att nuvarande bidrag behålls och att flera bidrag införs för andra strategiska energieffektiviseringsåtgärder i byggnader. Energimyndigheten anser att statliga bidrag till investeringar i specifika produkter ska ske med sparsamhet. Bidrag till investeringar i produkter som redan finns på en marknad kan ha en negativ påverkan på dessa marknader. Andra styrmedel än investeringsbidrag kan ha större effekt för en ökad konkurrenskraft. Energimyndigheten anser att omfattningen av stödet är stort och att det bör vara noga underbyggt till vilka åtgärder stöd ska lämnas. Energimyndigheten anser att det kan finnas strategiska åtgärder av långsiktig betydelse där andra generella styrmedel samt information och märkning inte är tillräckliga, men att detta behöver analyseras mer än vad som gjorts i utredningen. Energimyndigheten saknar också en analys av varför statliga ekonomiska stimulansåtgärder, som bidrag och skatteavdrag, skulle vara det bästa styrmedlet för att förmå energianvändare att genomföra åtgärder som redan kan vara privatekonomiskt lönsamma. Se vidare *Energimyndighetens generella ställningstaganden gällande styrmedel*.
- Energimyndigheten lämnar inte någon synpunkt på modellen för hur en lag om skattereduktion kan utformas (bilaga 3 i slutbetänkandet).
- Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag att bilda effektiviseringskommittéer på lokal nivå. Energimyndigheten anser att denna konstruktion bygger på en dialog mellan parter med helt olika utgångspunkter när det gäller kunskap och styrkeförhållande, och att det försvårar att nå goda resultat. Nätverksaktiviteter kan vara effektivt, men bör inte införas om förutsättningarna för resultat är tveksamma.
- Energimyndigheten avstyrker förslaget att en utredning om nyttiggörande av spillvärme bör vara obligatorisk i miljökonsekvensbeskrivningar som upprättas när nya energiproduktionsanläggningar ska byggas. En sådan åtgärd kommer inte att vara tillräcklig för att öka spillvärmeutnyttjandet i samhället. Energimyndigheten har i rapporten "Styrmedel för industriell spillvärme"

pekat ut tre viktiga områden att arbeta vidare med för att stimulera spillvärme. Energimyndigheten arbetar för att bilda en funktion för spillvärmesamarbeten som ska arbeta med riktade informationsinsatser och är en oberoende part som samordnar insatser för spillvärmesamarbeten. Därutöver bör kunskapen om potentialbedömningar fördjupas liksom en fortsatt studie över hur fjärrvärmens värmeunderlag kan utnyttjas på bästa sätt med syftet att åstadkomma ett så resurseffektivt system som möjligt med låga koldioxidutsläpp. Energimyndigheten noterar också att regeringen nyligen tillsatt en utredning som bl.a har i uppgift att närmare analysera förutsättningarna för att införa ett lagstadgat tredjepartstillträde. En sådan åtgärd kan också komma att ändra förutsättningarna för att ta tillvara spillvärme från industrier.

Energimyndighetens övriga synpunkter:

- Energimyndigheten noterar att en stor del av de åtgärder som identifierats i åtgärdsbeskrivningen för bostadssektorn är beteenderelaterade. Energimyndigheten anser att detta visar att mer forskning/analys behövs som ökar förståelsen om hur och när invanda beteenden kan ändras.
- Energimyndigheten vill även framhålla möjligheten att inkludera väl avvägda prestandakrav för energieffektivisering i eventuella ROT-avdrag som kan införas av andra skäl.

Sektorn industri

- Energimyndigheten anser att de styrmedel som införs ska vara effektiva och bidra till energieffektivisering. Det är viktigt att styrmedlen samverkar bra med andra styrmedel som redan finns inom ramen för klimat- och energipolitiken. Det är även viktigt att beakta den konkurrensutsatthet som finns för flera industribranscher.

Energimyndigheten tillstyrker:

- Energimyndigheten tillstyrker förslaget om att öka kunskapsöverföring om energieffektivisering till företag även utanför den grupp som deltar i PFE.
- Energimyndigheten tillstyrker förslaget att energirådgivningen till mindre och medelstora företag förstärks och att Energimyndigheten ges i uppdrag att administrera den förstärkta rådgivningen. Energimyndigheten anser att informationsspridning, bildande av nätverk och framtagande av goda exempel kan förstärka andra styrmedel.

Energimyndigheten tillstyrker med förändring:

- Energimyndigheten tillstyrker med förändring förslaget som innebär att information och närverksbyggande kompletteras med möjlighet till subventionerad energikartläggning genom energieffektiviseringscheck. Checken bör utformas så att den samverkar med den förordning som Energimyndigheten föreslår nedan. Ett system med bidrag till energikartläggning för företag bör kvalitetssäkras. Ett genomförande bör föregås av en analys hur en sådan kvalitetssäkring kan se ut.

- Energimyndigheten tillstyrker med förändring förslaget att genomföra en andra programperiod av PFE. Myndigheten anser att skrivningen om en ny femårsperiod bör förtydligas. De företag som deltagit i den första programperioden har redan gjort de åtaganden som ingår i de två första åren av femårsperioden. Frågeställningen har redovisats till näringsdepartementet i maj 2008.
- Energimyndigheten tillstyrker med förändring förslaget att Energimyndigheten ges i uppdrag att genomföra teknikupphandlingar för industrisektorn, att bilda beställargrupper för sådana teknikupphandlingar samt att sprida information om de teknikupphandlingar som genomförs. Det inte är avsaknaden av tillräckligt energieffektiv teknik som är det stora hindret för energieffektivisering inom industrisektorn och andra styrmedel är i många fall mer kostnadseffektiva. Möjligheten att tillämpa teknikupphandling bör kvarstå men bör utformas så att resurser inte är fastlåsta till att enbart gälla teknikupphandling.

Energimyndigheten avstyrker:

- Energimyndigheten avstyrker möjligheten att inkludera icke energiintensiva företag i ett utvidgat PFE-system. Energimyndigheten bedömer att det inte finns tillräckligt starka incitament för dessa företag att delta i ett sådant program samtidigt som administrationskostnaderna troligen ökar något. Energimyndigheten anser också att det saknas en analys i utredningen hur denna konstruktion är tillämplig utifrån EG-direktiv om minimibeskattning av el.

Energimyndighetens övriga synpunkter:

- Energimyndigheten anser att en generell förordning för energihushållning enligt miljöbalken bör införas. Med en förordning bör en bättre samordning mellan generella ekonomiska styrmedel, miljöbalken, och informativa insatser kunna ske. Innehållet skulle likna krav som ställs på företag inom PFE, såsom att ett energiledningssystem införs, en energikartläggning genomförs och en handlingsplan för energieffektiviseringsåtgärder upprättas. Energimyndigheten föreslås utses till tillsynsvägledande myndighet för energihushållning. Tillsynsansvaret skulle samordnas med arbete för ökad energieffektivisering som redan bedrivs hos myndigheten. Förslaget beskrivs i rapporten "Förbättrad energihushållning inom industrin" (ER 2008:08).

Sektorn transporter

- Energimyndigheten konstaterar att de styrmedel/statliga åtgärder som föreslås inom transportsektorn har en tydlig koppling till beslutade klimatmål. Det är logiskt eftersom användningen av energi inom transportsektorn fortfarande främst är fossil. Energimyndigheten saknar dock en vidare analys av hur styrmedlen särskilt påverkar energieffektiviseringstakten i transportsektorn. Styrmedelsförslagen sammanfaller i stora delar med de förslag som Energimyndigheten och Naturvårdsverket lade fram i kontrollstation 2008. I kontrollstationsarbetet prioriterades transportsektorn och energieffektivisering.

Energimyndigheten tillstyrker:

- Energimyndigheten tillstyrker förslaget om en förstärkt koldioxidkomponent i fordonsskatten.
- Energimyndigheten tillstyrker att regelverket för förmånsbeskattning och reseavdrag ses över.
- Energimyndigheten tillstyrker en höjning av skatten på fossila drivmedel.
- Energimyndigheten tillstyrker att Vägverket ges i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter utveckla ett gemensamt koncept för sparsam körning av arbetsmaskiner och att berörda myndigheter ges i uppdrag att arbeta för sparsam körning i sina respektive sektorer.
- Energimyndigheten tillstyrker att satsningen på teknikutveckling och forskning inom transportområdet ska fortsätta.

Energimyndigheten tillstyrker med förändring:

- Energimyndigheten anser att samhällsplanering för effektivare transporter bör få ett större utrymme i framtida strategier för ökad energieffektivitet och för reducerade utsläpp av växthusgaser. Området bör därför ges högre prioritet i kommande utredningsarbete.
- Energimyndigheten anser att den regionala planeringssamordningen för att främja energisnåla transporter bör ske inom ramen för nuvarande nätverksstrukturer. Centrala myndigheters inflytande på den regionala planeringen är relativt liten. Energimyndigheten ser att exempelvis programmen Uthållig kommun och Hållbar stadsplanering som Vägverket driver kan inkludera dessa aspekter.

Energimyndigheten saknar några förslag:

- Energimyndigheten saknar förslag om förstärkt konsumentinformation.
- Energimyndigheten saknar förslag om ökade energieffektivitetskrav för fordon som kan köra med biodrivmedel. Energimyndigheten föreslog tillsammans med Naturvårdsverket i kontrollstation 2008 att Vägverkets miljöbilsdefinition för fordon som kan köras på biodrivmedel skärps så att en miljöbil får en bättre energieffektivitet än den genomsnittliga nya konventionella bilen. När kontrollstationsutredningen gjordes låg kravet för bilar som kan köras på biodrivmedel på 218 g/km och myndigheternas förslag skulle innebära att tillåten nivå sänks till under 189 g/km.
- Ett annat förslag som Energimyndigheten anser saknas är konstruktionen av rörlig respektive fast skatt på dieseldrivna fordon. Idag är energiskatten (den rörliga skatten) lägre för diesel än bensin samtidigt som fordonsskatten för dieseldrivna fordon är betydligt högre. Ett förslag i kontrollstation 2008 var att detta skulle ses över, och att det vore önskvärt att den rörliga delen utgör en större del av beskattningen.

Energimyndighetens övriga synpunkter:

- Energimyndigheten anser att EG-kommissionens förslag om bindande utsläppskrav för biltillverkare kan vara ett effektivt styrmedel för minskade utsläpp och en ökad effektivitet i transportsektorn. Energimyndigheten påminner om att de bindande utsläppskrav som anges handlar om en EU-

gemensam åtgärd och att nivån på 70 gram per koldioxid till 2025 som utredningen föreslår inte ingår i det nuvarande EU-beslutet. I nuvarande beslut ska 130 g/km nås som ett genomsnitt, successivt med en början på 65 % till 2012 och avslutas med 100 % till år 2015. I beslutet anges 95 g/km för år 2020 men detta ska stämmas av vid en kontrollstation.

- Energimyndigheten har i tidigare sammanhang framhållit att en kilometerskatt är ett lämpligt styrmedel för att ta hänsyn till externa kostnader med avseende på olycksrisker, vägslitage, buller och emissioner till luft (utom koldioxid). Kilometerskatt har utretts och konsekvensanalyserats vid ett flertal tillfällen. Effekterna på biobränslemarknaden behöver studeras ytterligare. Ett fortsatt arbete kan använda hittills gjorda konsekvensanalyser och analysera kilometerskatten utifrån ett energieffektivitetsperspektiv.
- Energimyndigheten saknar en analys av hur ett ökat användande av tåget påverkar energieffektiviseringstakten och när det är samhällsekonomiskt lönsamt att investera i infrastruktur för tågtrafik.
- Energimyndigheten anser att det bör utredas hur styrmedel bör utformas då antalet sålda elbilar ökar och för att påskynda denna utveckling. Både EU:s förnybarhetsmål, klimatmål samt energitjänstdirektivet verkar pådrivande för elbilsutvecklingen. Att utgå från koldioxid i utformningen av styrmedel kan bli problematisk eftersom den använda elen kan produceras på olika sätt. Alternativa utformningar är schabloner eller att utgå från energiinnehåll. En annan aspekt, i en situation med ökad elbilsanvändning, är hur statistik över använd el kan hänföras till transportsektorn.

Utredningens övriga förslag och ställningstaganden

Energieffektiva avgifter och andra bestämmelser för ledningsbunden energi

- Energimyndigheten delar utredningens uppfattning att det saknas underlag för att hävda att det förekommer tariffkonstruktioner som är olämpliga genom att medverka till att motiverad energieffektivisering försvåras.

Den offentliga sektorns särskilda ansvar

- Energimyndigheten instämmer i utredningens tolkning att offentlig sektor ska vara föregångare och genom goda exempel visa andra aktörer hur energianvändningen kan effektiviseras, samt att staten bör föregå med gott exempel inom den offentliga sektorn.
- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att Naturvårdsverket ges i uppgift att integrera uppdrag om statlig energieffektivisering i befintliga program för miljöledningssystem. Energimyndigheten kan ge andra myndigheter stöd och verktyg i det egna effektiviseringsarbetet. Myndigheten lyfter samtidigt fram tidigare redovisat förslag om bindande krav för statliga myndigheter och verk att handla upp produkter som minst uppfyller baskraven enligt Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier.
- Frivilliga avtal mellan stat, kommuner och landsting utgör lämpliga styrmedel. Det befintliga programmet Uthållig kommun utgör en god grund och kan med mindre anpassningar svara mot de styrmedelsbehov som finns för att bistå

lokala och regionala aktörer med kunskap och nätverk för att underlätta det egna energieffektiviseringsarbetet.

- Energimyndigheten konstaterar vissa felaktigheter i utredningens slutbetänkande rörande dagens befintliga program vilket leder till, i myndighetens mening, onödigt kostsamma och för såväl staten som kommuner omotiverat krångliga förslag. Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag till separata energieffektiviseringsavtal vid sidan av det befintliga programmet Uthållig kommun. Energimyndigheten tillstyrker med förändringar utredningens förslag att myndigheten ges i uppdrag att utreda hur Uthållig kommun kan förlängas och öppnas för landets samtliga kommuner och landsting. Arbetet bör ske i ett stegvis förfarande efter 2011.
- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att Energimyndigheten ges i uppdrag att i nära samarbete med kommuner och landsting skapa regionala nätverk för samverkan kring en effektivare energianvändning och påpekar att dessa kan utvecklas från redan befintliga regionala nätverk som byggts upp inom Uthållig kommun och myndighetens övriga nätverk med länsstyrelser, kommunala energirådgivare och energikontor.

Marknaderna för effektiviserande tjänster och produkter

- Energimyndigheten delar utredningens bedömning att inga ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa marknaderna för energieffektiviserande tjänsters och produkters funktionssätt.
- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att Energimyndigheten ges i uppdrag att följa utvecklingen på relevanta marknader.

Se även *Styrmedel, sektorn bostäder och service*.

Ackrediterings- och certifieringssystem för energitjänster

- Energimyndigheten delar utredningens bedömning att frågan om behovet av ackrediterings- och certifieringssystem för energieffektiviserande tjänster behöver utredas närmare.

Se även *Styrmedel, sektorn bostäder och service*.

Individuell mätning och debitering av värme, varmvatten och el

Se *Styrmedel, sektorn bostäder och service*.

Förbättrad statistik om slutanvändning av energi

- Utredningens genomgång och utvecklingsförslag för energianvändningsstatistiken överensstämmer väl med den inriktning som Energimyndigheten arbetar systematiskt efter. Energimyndigheten instämmer i utredningens bedömning att det krävs utökade resurser. Det möjliggör för Energimyndigheten att genomföra initiativ som påbörjats och att projekt kan övergå i löpande verksamhet.
- Energimyndigheten avstyrker förslaget att Energimyndigheten i samråd med Rådet för den officiella statistiken, SCB och andra berörda myndigheter ges i uppdrag att utarbeta en strategisk plan för att säkra och höja kvaliteten på energianvändningsstatistiken. Energimyndigheten föreslår istället att Energimyndigheten ges i uppdrag att efter samråd med berörda myndigheter

och organisationer redovisa en strategi för att säkra och höja kvaliteten på energianvändningsstatistiken, där kraven i EU:s statistikförordning ska ingå liksom de riktlinjer för beräkning av besparingseffekter som utformas löpande enligt Energitjänstdirektivet. Strategin även bör innehålla tillförselstatistik då besparingsåtgärder på tillförselsidan ingår i målet till 2020 (20 % av beräknad primärenergi).

- Energimyndigheten påpekar att om ansvaret för att ta in leverantörsdata i syfte att producera statistik läggs på myndigheten så har Energimyndigheten som statistikansvarig myndighet rätt att få dessa data utan att El- och Fjärrvärmelagen behöver ändras. Om syftet är att kontrollera företag och hushåll kan dock lagrummen behöva ändras.

Fakturor som energibärare

- Energimyndigheten ser positivt på en utveckling mot att fakturor utformas klart och begripligt. Energimyndigheten tillstyrker med förändring utredningens förslag om ökad tydlighet och information från energileverantören om energianvändningen i samband med fakturering eller på annat lämpligt sätt. Energimyndigheten menar att en utveckling åt det håll utredningen förordar redan sker och att det i första hand bör vara marknadens uppgift att utveckla och tillhandahålla denna typ av verktyg/information. En stödjande och utvecklande roll för Energimyndigheten behöver klargöras ytterligare, där fokus bör ligga på att bidra med aspekter kring energieffektivisering.
- Utredningen föreslår att Energimarknadsinspektionen ges i uppdrag att utreda krav på timavräkning och möjligheter att införa effektbaserade elnätstariffer. Prissättning på effekt har till uppgift att skapa jämvikt mellan utbud och efterfrågan på effekt och behöver inte vara ett lämpligt instrument om målet är att effektivisera elanvändningen. Dock talar andra argument än energieffektivisering, såsom effektfrågan, för en sådan utveckling på den svenska elmarknaden varför förslaget tillstyrks.
- Energimyndigheten anser att en fortsatt analys bör ske för att undersöka på vilka sätt slutanvändarens medvetenhet om energianvändningen kan påverkas.
- Energimyndigheten saknar en analys av möjligheten till mätning och upplysande fakturering av förbrukning av naturgas i enlighet med direktivets skrivningar.

Finansieringsformer för energieffektivisering

- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att det allmännas kostnader för styrmedel m.m. för energieffektivisering bör skattefinansieras via statsbudgeten och inte via en separat energieffektiviseringsfond.

Informationsinsatser – forum för energieffektivisering

- Energimyndigheten instämmer i utredningens bedömning av ett ökat behov av informationsinsatser om energieffektivisering och resurser för denna verksamhet. Myndigheten ser fördelar med att synliggöra en satsning på ökad information samtidigt som olika målgruppers informationssökning underlättas om råd och tips om energieffektivisering finns samlat.

- För god resurseffektivitet anser myndigheten att informationsinsatser om effektiv slutanvändning av energi bör integreras i och utvecklas ur pågående informationsverksamhet på Energimyndigheten där även andra aspekter kring en hållbar energianvändning hanteras. I detta sammanhang är det viktigt att ta till vara på kunskap om energieffektivisering inom andra sektorsmyndigheter och hos andra ickestatliga aktörer.
- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag om forum för energianvändning med förändringen att Energimyndigheten ges uppdraget att integrera forumet i pågående verksamhet och i befintliga verktyg.

Energi- och klimatrådgivning

- Energimyndigheten välkomnar utredningens förslag på ytterligare utveckling och breddning av den kommunala energi- och klimatrådgivningen, men bedömer att rådgivarna behöver arbeta fler timmar än vad nuvarande statligt bidrag täcker om verksamheten ska breddas utöver vad som redan skett de senaste åren.
- Energimyndigheten påpekar, med anledning av utredningens förslag, att kompetensen inom den kommunala energi- och klimatrådgivningen bör utvecklas, att en utbildningsinsats i detta syfte redan påbörjats.
- Med anledning av utredningens skrivningar om energi- och klimatrådgivarnas roll i samband med energideklarationer vill Energimyndigheten påpeka att enligt förordningen (1997:1322) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning får rådgivningen inte omfatta besiktningsverksamhet eller delaktighet vid upprättandet av energideklarationer enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader.

Organisation och resurser

Myndighetsorganisation för ett energieffektivare Sverige

- Energimyndigheten anser att det är av stor vikt med ökad myndighetssamverkan kring energieffektivisering. Energimyndigheten avstyrker dock utredningens förslag om att inrätta ett beslutsråd, Energieffektiviseringsrådet, vid Energimyndigheten. Energimyndigheten anser istället att en formaliserad samverkan mellan såväl statliga som ickestatliga aktörer av flera skäl innebär ett bättre sätt att hantera de behov av ökat samarbete som föreligger.
- Energimyndigheten delar utredningens bedömning av vilka uppgifter som behöver utföras med anledning av direktivet, att de arbetsuppgifter som aktualiserades av direktivet bör utföras av myndigheter och inte av privaträttsliga organ, att det är olämpligt att inrätta en ny myndighet för de uppgifter som följer av direktivet och att dessa arbetsuppgifter istället bör inordnas i befintlig myndighetsstruktur.
- Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att Energimyndigheten ska vara huvudansvarig för de främjandeinsatser och tillsyns- och kontrolluppgifter som rör energieffektivisering. Energimyndigheten tillstyrker förslaget att berörda sektorsmyndigheter, i samarbete med

Energimyndigheten, inom sina sektorer ska ansvara för de analys-, främjande-, tillsyns-, och kontrollinstanser som följer av direktivet.

Energimyndighetens behov av resurser

- Om den högre ambitionsnivå i energieffektiviseringsarbetet som utredningen föreslår ska kunna uppnås förutsätts omfattande utökade personella och i vissa fall ekonomiska resurser till Energimyndighetens verksamhet. För Energimyndighetens del bedömer myndigheten att det innebär en förstärkning av personella resurser på 25-30 tjänster, motsvarande 25-30 mnkr.

Den andra handlingsplanen

- Energimyndigheten anser att den andra handlingsplanen utgör en viktig del i arbetet med att uppfylla direktivets syfte om ett intensifierat arbete med energieffektivisering.
- Energimyndigheten är väl lämpad att ta fram Sveriges andra handlingsplan enligt direktivets krav. Arbetet bör ske efter samråd med andra berörda myndigheter.
- Energimyndigheten anser att man i den andra handlingsplanen bör arbeta vidare med att knyta an åtgärderna med anledning av 2016-målet (minst 9 % av slutanvändningen 2001-2005) med målsättningen om en besparing till år 2020 med 20 % av den beräknade primära energianvändningen på EU-nivå.

Utvecklad analys

Grundläggande principer för energieffektiviseringspolitikens inriktning

De grundläggande principerna för energieffektiviseringspolitikens inriktning bör enligt utredningen modifieras med anledning av nya förutsättningar, bla kvantitativa effektiviseringsmål på internationell nivå och ytterligare kunskap om det så kallade energieffektiviseringsgapet, som skapar väsentligt förändrade förutsättningar för svenskt energieffektiviseringsarbete. Tre nya grundläggande principer föreslås.

Den första av dessa är att Sverige ska beakta kommande och högre energieffektiviseringsmål än vad som följer av nu gällande direktiv. Energimyndigheten har svårt att tolka vad som menas med detta som princip. Energimyndigheten anser att Sverige ska driva en proaktiv utveckling när det gäller energieffektivisering i samhället. Flera olika mål har antagits som verkar i denna riktning. Fokus bör läggas på att analysera vad samhället kan göra för att påskynda utvecklingen på ett effektivt sätt. Myndighetens analys kring mål vidareutvecklas under *Målformulering*.

Den andra principen innebär att strategiska och beslutsfattarekonomiskt lönsamma effektiviseringsåtgärder kan behöva ekonomisk stimulans för att bli genomförda. Energimyndigheten saknar en analys som visar att en statlig ekonomisk stimulans utgör det mest verkningsfulla styrmedlet att få tillstånd åtgärder som redan är privatekonomiskt lönsamma. Om lönsamhet redan synes föreligga torde andra

faktorer än ekonomiskt stöd ha en större effekt. Energimyndigheten instämmer i att statlig stimulans kan behövas för att vissa åtgärder med samhällsekonomisk lönsamhet genomförs, men anser dock inte att utgångspunkten ska vara att stimulansen ska vara av ekonomisk karaktär då åtgärden är privatekonomiskt lönsam. Se även *Energimyndighetens generella ställningstagande gällande styrmedel*.

Den avslutande principen är att energieffektiviseringsåtgärder också ska vara samhällsekonomiskt lönsamma. Energimyndigheten ställer sig bakom detta som princip men betonar samtidigt, delvis mot bakgrund av tidigare arbete med att värdera åtgärder, delvis utifrån utredningens redovisade arbete, att en bedömning av vad som är samhällsekonomiskt lönsamt inte är enkelt. Energimyndigheten anser att utredningen kommit en bit på vägen och gjort ett förtjänstfullt arbete genom att försöka ta sig an detta område men att det ändå återstår fördjupade analyser/beräkningar/underlag för att kunna göra kvantitativa värderingar av olika faktorer. Energimyndigheten anser att det fortsättningsvis noggrant måste analyseras hur beräkningar och värderingar av åtgärds kostnader/åtgärders lönsamhet kan och bör användas. Se även *Ekonomiska perspektiv och energieffektiviseringsgap*.

Efter en samlad bedömning kommer Energimyndigheten till slutsatsen att de riktlinjer som anges i promemorian Ds 2001:60 Effektivare energianvändning och listas i utredningen:

- kvantifierade mål för energianvändning bör inte anges då det kräver en helhetssyn som inte kan uppnås, varför risken för suboptimeringar är stor,
- styrmedel bör vara generella, såsom energiskatter, och inte bundna till specifika tekniker,
- priserna ska ge rätt (eller önskad) information,
- sökkostnader ska reduceras, genom att information tas fram och sprids, och barriärer undanröjs,

även fortsättningsvis bör tillämpas i ett brett arbete för en resurseffektiv energianvändning. Dessa bör kompletteras med principen att energieffektiviseringsåtgärder ska vara samhällsekonomiskt lönsamma.

Målformulering

Det finns många goda skäl för Sverige att ha en hög ambitionsnivå avseende energieffektiviseringar. Lönsamma åtgärder frigör resurser, ökar konkurrenskraften och bidrar till andra övergripande mål inom energi-, miljö- och klimatpolitiken.

Direktivets vägledande energisparmål består av en absolut energimängd. Den är framräknad som en procentsats av ett årligt förbruksgenomsnitt enligt de definitioner som ges av direktivet och är oberoende av framtida BNP-tillväxt eller ökning av energiförbrukningen. Enligt direktivet ska medlemsstaterna till 2016 minst uppnå en energibesparing motsvarande 9 % i förhållande till den genomsnittliga årliga slutliga energianvändningen 2001-2005. Energieffektivitetsutredningen föreslår att Sverige ska anta ett nationellt besparingsmål på 14 % i

förhållande till den genomsnittliga årliga energianvändningen 2001-2005. Utredningen anger som skäl för en högre nationell kvantitativ målsättning att Sverige med nu gällande styrmedel nästintill beräknas uppnå målet om minst 9 % till 2016. Utredningen har identifierat en rad effektiviseringsåtgärder inom olika sektorer som inte blir genomförda och anser därför att ambitionen bör sättas högre än direktivets vägledande mål. Föreslagen målnivå utgår från en analys av vilken energieffektiviseringspotential som kan realiseras med en väl avvägd kombination av rimliga styrmedel.

Två argument som i utredningen framförs som skäl för en högre kvantitativ målnivå är dels de av utredningen beräknade lönsamma effektiviseringspotentialerna, dels att Sverige behöver öka ansträngningen för att nå 2020-målet. Energimyndigheten anser inte att dessa argument är tillräckligt underbyggda.

Utredningens föreslagna ambitionsnivå baseras på beräknat lönsamma effektiviseringspotentialer. Energimyndigheten har svårt att utifrån nuvarande underlag bedöma om dessa potentialberäkningar är rimliga. Transparensen och beskrivningen är inte tillräckligt tydlig. Det är således inte möjligt att bedöma om det finns skäl att sätta just 14 % eller om målnivån, uttryckt på det sätt utredningen föreslår, istället bör vara någon helt annan.

I bilagan *Nationell handlingsplan för energieffektivisering* redovisas i figur 1.1. förhållandet mellan direktivets vägledande mål om 9 % år 2016 och 2020 års antagna mål om 20 % effektivare primär energianvändning. Enligt utredningen visar figuren att Sverige behöver intensifiera effektiviseringstakten efter 2016 för att nå målet till 2020. Energimyndigheten anser att denna figur inte visar den osäkerhet som fortfarande föreligger kring hur 20%-målet påverkar den nationella nivån. Vidare innebär de olika målens skilda basmängder, i ena fallet den slutliga energianvändningen och i det andra fallet den totala primära energianvändningen, att ett större antal åtgärder kan användas för att uppfylla 20%-målet. Det innebär att jämförelsen mellan målen i samma figur inte blir korrekt. En ytterligare aspekt är att primärenergiperspektivet inkluderar kärnkraft som har relativt sett stora förluster och att dessa därför utgör en betydande del av den skillnad som syns i figuren.

Ytterligare ett argument som kan anföras för ett högre mål än direktivets vägledande 9 % är att Sverige bör vara föregångare internationellt. Signalvärdet av en högre målnivå kan vara betydande. Det är dock inte fastslaget vilka principer som kommer att gälla vid beräkning av uppnådd besparing. EU-länderna använder delvis olika sätt att beräkna storleken på landets besparing i den första handlingsplanen. Det innebär att beslutade nivåer och hur väl dessa mål uppnås inte direkt kan jämföras mellan olika länder. Utredningen har exempelvis för svensk del valt att beräkna effekter av styrmedel som definierats i direktivet. Utredningen har även valt att inkludera delar av energiförbrukningen som enligt en strikt tolkning av direktivet inte ingår. Konsekvensen av detta blir en större genomsnittlig förbrukning år 2001-2005 och därmed även ett i absoluta tal större kvantitativt mål som ska uppnås till 2016. I direktivet står det att energi-

användning i företag inom den handlande sektorn inte ska omfattas av direktivet. Utredningen har valt att tolka undantaget som att fossil energi inom företag som ingår i den handlande sektorn inte ska omfattas, medan övriga energislag ingår. Med en alternativ tolkning, som görs i ett särskilt yttrande i utredningens delbetänkande från Svenskt Näringslivs Birgitta Resvik, kan redan genomförda eller beslutade styrmedel antas leda till en effektivisering om drygt 9 % år 2016, dvs att direktivets vägledande kvantitativa mål redan uppnåts. Exemplet visar att måluppfyllelse inte enbart blir en effekt av verkligt gjorda effektiviseringar utan kan bli en effekt av hur direktivet tolkas. Ett arbete pågår löpande inom EU med syftet att slå fast i vilken mån beräkningsmetoderna ska harmoniseras. Se även *Systemperspektiv, viktningsskriterier och primärenergi*.

Det finns en principiell svårighet att följa upp denna typ av kvantitativa mål. Då varken målet eller de åtgärder, som vidtas för att nå målet, relateras till den framtida energianvändningen måste varje specifik åtgärds bidrag till måluppfyllelsen beräknas eller uppskattas. För det första leder detta till osäkra resultat. Effekter av styrmedel är svåra att beräkna då den framtida förbrukningen påverkas av både andra styrmedel och andra faktorer, som energipriser och teknisk utveckling. För det andra är analysen resurskrävande. Metoden för att beräkna måluppfyllelsen riskerar att premiera de styrmedel som är enklare att beräkna effekter av. I värsta fall premieras åtgärder som kan följas upp framför åtgärder som i ett systemperspektiv har bättre effekt och är lönsammare. Det innebär också att en större andel av de resurser som finns tillgängliga för effektiviseringen läggs på beräkningar och administration än annars nödvändigt.

Endast om det finns starka skäl för kvantitativa mål för energieffektivisering borde dessa antas i Sverige (se *Grundläggande principer för energieffektiviseringspolitikens inriktning*). Direktivets krav om vägledande kvantitativt mål för effektivisering inom delar av den slutliga energianvändningen ska tillämpas i samtliga medlemsstater, men det finns inga krav på att en högre ambitionsnivå, för effektivisering inom alla led av energiförsörjningen, ska formuleras på samma sätt. Energimyndigheten har svårt att se att kvantitativa mål som är frikopplade från en framtida ökning av energiförbrukningen leder till effektivare energianvändning än mål som relateras till specifika förutsättningar för lönsamma åtgärder vid varje tidpunkt.

Efter en samlad bedömning kan konstateras att Energimyndigheten delar utredningens bedömning att Sverige bör ha en högre ambitionsnivå i det nationella arbetet än vad som krävs av direktivet men att myndigheten ser två principiella svårigheter med utredningens föreslagna kvantitativa mål. För det första finns det inte tillräckligt underbyggda argument för varför en lämplig målnivå skulle vara just 14 %. Det är svårt att veta vad som är en optimal nivå. För det andra är det tveksamt att hänga upp en högre ambitionsnivå på en målkonstruktion som metodologiskt kan diskuteras och som är vidhäftad med oklara beräkningsmetoder. Energimyndigheten likställer därför inte en högre ambitionsnivå med ett procentmål om 14 %. Det viktiga är vad som kan åstadkommas, inte vilket kvantitativt mål som formuleras om det har en oklar

innebörd. Energimyndigheten instämmer med att det finns många lönsamma åtgärder som om de genomförs frigör resurser och leder till stärkt konkurrenskraft.

Energimyndigheten vill också betona att det är viktigt att se energieffektivisering som ett medel att nå flera befintliga och kommande nationella och EU-styrda mål. En intensifierad energieffektiviseringstakt drivs inte bara av direktivet om effektivare slutanvändning av energi och energitjänster samt EU:s indikativa mål om att medlemsstaterna gemensamt år 2020 ska uppnå ett besparingsmål om 20 % av den beräknade primära energianvändningen. Även de nyligen beslutade direktiven som omfattar utsläppen av växthusgaser och hur stor andel förnybar energi som EU vill ha år 2020 innebär ökade incitament för energieffektiviseringsåtgärder. Tillsammans utgör klimatmål, förnybarhetsmål och det indikativa målet om en ökad energibesparing EU:s strategi för klimat- och energiområdet. Åtgärder som leder till energieffektivisering kommer att ge måluppfyllelse till samtliga dessa mål. Minskad användning av fossila bränslen ökar måluppfyllelsen för klimatmålet och minskad energianvändning ökar måluppfyllelsen för förnybarhetsmålet.

Systemperspektiv, viktningsskatorer och primärenergi

Utredningen framhåller att energieffektivisering måste ses i ett systemperspektiv. Den huvudsats som lyfts fram är att beräkningar av åtgärdseffekter bör utgå från ett primärenergiperspektiv. I delbetänkandet har viktningsskatorer (primärenergiskatorer) för detta föreslagits. I Energitjänstdirektivet är utgångspunkten den slutanvända energin. Det möjliggörs när det gäller besparing av el att använda en viktningsskator. Standardvärdet anges till 2,5 men andra värden få användas om detta kan motiveras. Enligt utredningens uppdrag har även viktningsskatorer för fjärrvärme, fjärrkyla, oljeprodukter och biobränsle beräknats.

Energimyndigheten anser att systemperspektivet är mycket viktigt och att det på ett självklart sätt ska vara en utgångspunkt i de analyser som görs. I den svenska energipolitiken är grundtanken att energipriset ska avgöra om det är lönsamt att effektivisera specifika energibärare. Genom finansiella styrmedel, t.ex. skatter, internaliseras externa effekter i det pris som skapas för respektive energislag/bärare. Om energimarknaderna fungerar och de externa effekterna är internaliserade skapas en viktning mellan lönsamheten av att effektivisera olika energislag, exempelvis är el ungefär dubbelt så dyrt som det genomsnittliga priset på fjärrvärme. Detta skapar förutsättningar för utvecklingen av ett hållbart energisystem. Energimyndigheten konstaterar att de föreslagna viktningsskatorerna skiljer sig från den viktning som priserna idag anger.

Energimyndigheten anser att inriktningen mot primärenergiperspektivet och de föreslagna viktningsskatorerna för olika energislag inte till fullo fångar in hela systemperspektivet. För att beräkna primärenergiskatorer för exempelvis el och fjärrvärme som är en vidareförädling av andra energislag behövs kunskap om energikällorna bakom, vilket inte är möjligt för bland annat el. Primärenergiskatorer för enskilda fjärrvärmesystem kan däremot visa hur effektivt det lokala fjärrvärmesystemet är relativt andra fjärrvärmesystem. I utredningens

beräkning görs förenklingar som i vissa fall är lämpliga men i andra fall bör hanteras med varsamhet.

Energimyndigheten har i rapporten "Koldioxidvärdering av energianvändningen" (2008) visat att det inte med säkerhet går att beräkna vilken energitillförsel som förändras av en åtgärd som ökar eller minskar energianvändningen. Det går därför inte att ange den verkliga primärenergiförändringen med beräkningar baserade på viktningsfaktorer och förändrad slutlig energianvändning. Utredningens ambitiösa försök att omräkna den slutliga energianvändningen i primärenergi med hjälp av viktningsfaktorer riskerar därför att styra snett och därmed inte säkert bidra till en positiv samhällsutveckling. Det innebär enligt Energimyndigheten att det systemperspektiv, som utredningen anger är skälet till att använda viktningsfaktorer, inte uppfylls i alla situationer.

Två experter från Energimyndigheten som suttit med i utredningens referensgrupp har i ett särskilt yttrande till utredningen ställt sig tveksam till valet att utgå från primärenergiperspektivet med konsekvensen att ett antal valda viktningsfaktorer får stor betydelse för olika åtgärders effekter. I yttrandet framförs att viktningsfaktorerna är osäkra vilket är olyckligt om de sedan används vid utformning av styrmedel och beräkning av måluppfyllelse. Tveksamhet kring primärenergiperspektivet och de valda viktningsfaktorerna har angivits i flera av de särskilda yttrandena som gjorts i anslutning till utredningen. I ett av yttrandena beskrivs att EU:s medlemsstater i den första handlingsplanen har använt olika viktningsfaktorer som ett led i att utgå från primärenergiperspektivet. Energimyndigheten anser att det skapar en otydlig grund att stå på om man inom EU vill fortsätta arbetet med energieffektivisering så att målet kan gå från indikativt till skarpt. En frihet i val av viktningsfaktorer kan göra att länderna anpassar dessa till det som ökar just det landets möjlighet att uppnå effektiviseringsmålet (besparingsmålet). Det finns här en stor risk att fokus går bort från att verkligen åstadkomma energieffektiviseringar till att mycket tid ägnas åt diskussioner om varför och hur länderna valt att beräkna effektiviseringsåtgärders effekter utifrån val av viktningsfaktorer.

Som en generell slutsats framhålls av utredningen att de föreslagna viktningsfaktorerna innebär att all effektivisering av el i slutanvändarledet ger god utdelning, särskilt framhålls el för uppvärmningsändamål vara ett prioriterat område. Detta resultat kommer även fram i beräkningen av lönsamma åtgärder, delvis orsakat av elprisets nivå relativt priset på värme. Genom att först beräkna potentialen av lönsamma åtgärder på slutanvändning och sedan vikta med primärenergifaktorer innebär det att el viktas ner genom både pris och viktningsfaktor relativt t.ex. fjärrvärme. Det verkar inte som att utredningen tagit hänsyn till detta i sina beräkningar av potentialer i primärenergitermer.

Valet av viktningsfaktorer är inte helt okomplicerat vilket har lett till att utredningen föreslår vissa avsteg från ett konsekvent användande av de viktningsfaktorer som föreslogs i delbetänkandet. I utredningen sägs att det vid beslut om effektiviseringsåtgärder även bör tas hänsyn till tidsaspekten.

Investeringar med lång livslängd, som t.ex. byte av fönster, ska göras så att den slutliga energianvändningen blir så låg som möjligt. Om viktningsfaktorn för fjärrvärme används i exemplet med en investering av ett energieffektivt fönster ges en låg beräknad besparingseffekt. Däremot vid genomförande av åtgärder med kort livslängd ska hänsyn tas till viktningsfaktorerna. Här nämns specifikt installation av frånluftsvärmepumpar och att det är det lokala fjärrvärmenätets viktningsfaktor som ska användas. I delbetänkandet framgår att spridningen av beräknade viktningsfaktorer är mycket stor mellan Sveriges olika lokala fjärrvärmenät. Det beror både på hur effektiv fjärrvärmeproduktionen och distributionen är men också om fjärrvärmen kommer från en kraftvärmeanläggning eller inte.

Utredningens nyansering av hur viktningsfaktorerna ska användas visar att valda viktningsfaktorer innehåller förenklingar och att det får konsekvenser på bedömningar av åtgärders effekter. Det styrker därför Energimyndighetens slutsats att detta behöver analyseras mer och framför allt att utvecklingen inom EU följs noggrant.

I utredningens delbetänkande beskrivs produktion och distribution av energi för att kunna räkna fram och föreslå olika viktningsfaktorer. I slutrapporten är åtgärdsbeskrivningarna avgränsade till slutanvändarsektorerna; transporter, bostäder och industrin. Energimyndigheten anser att det är viktigt i det fortsatta arbetet för att utveckla energieffektiviseringstakten i Sverige att även tillförselsidan (produktion och distribution av olika energislag) av energisystemet inkluderas i de konkreta åtgärds- och styrmedelsdiskussionerna och att även dessa aktörer inkluderas i åtgärds- och styrmedelsanalyserna. Det kopplar också an till EU:s effektiviseringsmål för 2020 som utgår från primärenergianvändningen – hela energisystemet.

Ekonomiska perspektiv och energieffektiviseringsgap

Utredningens metod har genomgående varit ett bottum-up perspektiv. Bedömningen av vad som är samhällsekonomiskt lönsamma åtgärder (potentialer) för olika sektorer har fått stor betydelse för utredningens föreslagna ambitionsnivå för styrmedel och val av nivå på det nationella målet till 2016. Beräkningarna och bedömningarna av åtgärdernas kostnader får därför stor betydelse i utredningens arbete.

Det förs teoretiska diskussioner kring begrepp som samhällsekonomisk lönsamhet och beslutfattarekonomisk lönsamhet. Grundläggande för utredningen har varit att energieffektiviseringar både ska vara lönsamma för samhället och för enskilda aktörer. Energimyndigheten ställer sig bakom den principen men vill samtidigt uppmärksamma om att det inte alltid är enkelt att beräkna detta och att åtgärders kostnader är dynamisk, d.v.s. kan ändras på kort och lång sikt beroende på att ingående antaganden förändras. I utredningen lyfts också det s.k. energieffektiviseringsgapet fram, d.v.s. att det finns en skillnad mellan den lönsamma potentialen av energieffektiviserande åtgärder och de åtgärder som

faktiskt genomförs. Särskilt djupgående åtgärdsstudier har gjorts för bostadssektorn.

Energimyndigheten har liksom utredningen observerat att ett flertal åtgärder inom olika sektorer enligt en kalkylmässig beräkning borde genomföras men att dessa inte alltid genomförs. Energimyndigheten anser att det är bra att utredningen höjt ambitionsnivån inom detta område genom att ha som mål att vilja försöka förstå vad som orsakar energieffektiviseringsgapet och att tillföra denna information till vad som är samhällsekonomiskt lönsamt och slutligen föra en diskussion kring vad samhället kan göra för att förbättra förutsättningarna för att även dessa åtgärder sker. Energimyndigheten anser dock att det behövs ytterligare fördjupade analyser för att nå i mål med detta arbete.

Energimyndigheten anser att de åtgärdsberäkningar som gjorts för bostadssektorn är ett bra första steg. Det är bra att variera olika antaganden som görs i kostnadsberäkningarna såsom val av ränta, ekonomisk livslängd och ingående bränslepriser mm. Det visar att åtgärdskostnadsberäkningar inte är statiska och det fördjupar kunskapen kring vilka antaganden som har större eller mindre betydelse.

I utredningen nämns att vissa av variablerna har varierats för att jämföra beslutfattarens lönsamhet med samhällets lönsamhet. Slutsatsen är att det är relativt små skillnader och att det snarare är det s.k. energieffektivitetsgapet som är orsaken till att åtgärderna inte genomförs. Ett viktigt antagande för denna slutsats om små skillnader är att man räknat med samma CO₂-pris. Energimyndigheten anser att det inte är självklart vilket CO₂-pris som ska ingå i en samhällsekonomisk analys. Man skulle mycket väl kunna utgå från 2-gradersmålet i en känslighetsanalys, dvs. haft ett CO₂-pris som är 10-30 ggr högre än det som antas av utredningen. Då hade besluts- och samhällsekonomiska analyser skilt sig åt. Speciellt viktigt är detta vid analys av långsiktiga styrmedel som nybyggnadskrav.

Den fortsatta analysen koncentreras till att söka kvantifiera olika delar som kan förklara energieffektiviseringsgapet. Det framkommer i anslutning till beräkningarna att osäkerheter finns. Bland annat har man inte kunnat inkludera samtliga faktorer som kan orsaka att de till synes lönsamma åtgärderna inte genomförts. Exempel som nämns är kunskapsbrist, tidsbrist, kompetensbrist, misstro, ointresse, andra preferenser mm. Energimyndigheten uppfattar att utredningen utgår från att det beräknade energieffektiviseringsgapet utgörs av åtgärder som är både samhällsekonomiskt och beslutfattarekonomiskt lönsamma och att det motiverar statliga insatser för att öka förutsättningarna för att de genomförs. Energimyndigheten anser att det inte är självklart vad av detta som egentligen borde anses vara en kostnad för aktören och inkluderas i grundkostnadsberäkningen (kalkylen) för åtgärden och därmed påverka om åtgärden är samhällsekonomiskt och beslutfattarekonomiskt lönsam. Även kostnaden för den statliga insatsen bör sedan inkluderas i analysen.

Utöver de metodmässiga synpunkterna saknar Energimyndigheten den transparens som krävs för att kunna värdera utredningens potentialbedömningar. Energimyndigheten anser därför att det arbete som påbörjats bör fortsätta i anslutning till den andra handlingsplanen och att de angivna potentialerna i nuläget endast bör betraktas som preliminära.

Styrmedel

Energimyndigheten anser att väl valda statliga styrmedel bör utgöra en central del av Sveriges strategi för att uppnå en ökad lönsam energieffektivisering. I effektiviseringsstrategin bör ett förstärkt arbete med att implementera de mest centrala EU-direktiven inom energieffektiviseringsområdet prioriteras. Det gäller exempelvis energitjänstdirektivet, byggnadsdirektivet, eco-designdirektivet och de olika produktmärkningsdirektiv som finns. Strategin bör kompletteras med förstärkta nationella styrmedel och utökade prognos- och analysmöjligheter.

Omställningen till ett hållbart energisystem i Sverige bygger på en konvertering till förnybara energikällor (t.ex. vindkraft och biobränsle), en effektiv energianvändning och effektiva energimarknader för t.ex. elektricitet, värme och drivmedel. Detta leder till en systemsyn där priset på energi speglar vikten av effektivisering av elektricitet, värme och drivmedel. Givet detta är utgångspunkten att energipolitiken ska korrigera för marknadsimperfektioner. Energimyndighetens erfarenhet är att brist på kunskap och medvetna/omedvetna prioriteringar hos beslutsfattande individer gör att lönsam energieffektivisering inte genomförs. Energimyndigheten anser därför att den mest centrala delen i Sveriges energieffektiviseringsstrategi, vid sidan av ett förstärkt arbete med att implementera EU:s direktiv, är satsningar på informations- och kunskapshöjande aktiviteter utan att snedvrیدا marknaden. Även den offentliga sektorns särskilda ansvar bör prioriteras. Dessa prioriteringar överensstämmer väl med vad som sägs i Meddelande KOM (2008) 11 Slutlig - första granskning av de nationella energieffektiviseringsplanerna. "I planerna ska medlemsstaterna beskriva strategier och åtgärder. De bör i synnerhet visa hur de avser att uppfylla kravet att den offentliga sektorn ska föregå med gott exempel och bestämmelserna om information och rådgivning om energieffektivitet till slutanvändarna."

Energieffektiviseringsåtgärder leder till måluppfyllnad inte bara för besparingsmålet i energitjänstdirektivet utan också för EU:s förnybarhetsmål och klimatmålet (uttryckta i beslutade direktiv med skarpa mål). Lönsamma och kostnadseffektiva energieffektiviseringsåtgärder frigör resurser. Andra styrmedel än investeringsbidrag kan ha större effekt för en ökad konkurrenskraft.

Energimyndighetens generella ställningstagande gällande styrmedel

Energimyndigheten anser överlag att generella styrmedel såsom skatter och olika marknadsbaserade system har en hög effektivitet. Väl genomtänkta informations- och märkningsinsatser kan vara ett bra komplement till dessa styrmedel. Vid sidan om dessa styrmedel bör insatser för forskning och utveckling och även för marknadsintroduktion inkluderas i strategier inom energi- och miljöområdet. Olika former av bidrag till investeringar i specifika produkter ska användas med

sparsamhet. Energimyndigheten anser dock att vissa åtgärder kan vara av sådan karaktär att bidrag är motiverat. Det är främst om investeringen rör en ny teknik som behöver hjälp in på marknaden. Exempel på det kan vara solceller. Ett annat exempel där Energimyndigheten anser att ekonomiskt bidrag kan vara motiverat är det stöd till energikartläggning för små och medelstora företag som föreslås i utredningen och där syftet är att öka möjligheterna för företag att uppmärksamma åtgärder som är lönsamma att vidta.

Produkter som finns på marknaden och där syftet är att öka försäljningen av den energieffektivaste varianten anser Energimyndigheten generellt inte stimuleras bäst genom ekonomiskt bidrag/skatteavdrag. Här kan exempelvis märkning i kombination med information vara en effektivare väg. Tidigare erfarenheter visar på några nackdelar med bidrag/skatteavdrag till investeringar i särskilt utpekade produkter på en befintlig marknad. Bidragssystem har en tendens att vara relativt snävt utformade (det blir avgörande vilka krav som ställs) och bidragssystem kräver vanligtvis relativt stor administration. Bidrag till investeringar i specifika produkter kan också påverka marknaden negativt. Exempelvis finns en risk att återkommande bidrag gör att aktörer inväntar bidrag istället för att vidta åtgärder, producenter och distributörer får ojämna arbetsströmmar (efterfrågan svänger mer) och det finns också alltid en risk att möjligheten till bidrag leder till att priset på produkten höjs så att inte hela bidragsvärdet kommer fram till kunden utan stannar i ett tidigare led (produktion-distribution-försäljning).

Om det går att påvisa att det finns samhällsekonomiskt lönsamma åtgärder av strategisk karaktär, med det avses främst åtgärder med en lång livslängd, och dessa inte kommer till stånd trots att andra generella styrmedel och marknadsbaserade system används och informations- och märkningsinsatser genomförs anser Energimyndigheten att ett ekonomiskt stöd kan övervägas. En analys bör då göras som tydligt redovisar motiven till detta.

Energieffektiva avgifter och andra bestämmelser för ledningsbunden energi

Energimyndigheten delar utredningens uppfattning att det saknas underlag för att hävda att det förekommer tariffkonstruktioner som är olämpliga genom att medverka till att motiverad energieffektivisering försvåras.

Energimyndigheten uppfattar, trots utredningens uppfattning att tariffkonstruktionerna fungerar tillfredsställande ur energieffektivitetssynpunkt, att utredningen förmedlar en allmän uppfattning om att fjärrvärmen skulle vara underutnyttjad. Energimyndigheten delar inte denna uppfattning på ett generellt plan. Energimyndigheten anser att det är viktigt att det finns en fungerande marknad där kunderna möter olika uppvärmningsalternativ och där fjärrvärmeproduktion konkurrerar med andra uppvärmningsslag. Energimyndigheten ser positivt på att fjärrvärme används i områden där effektivitet i produktion och distribution uppnås.

Den offentliga sektorns särskilda ansvar och regionala nätverk

Energimyndigheten instämmer i utredningens bedömning att offentlig sektor ska vara föregångare och genom goda exempel visa andra aktörer hur energianvändningen kan effektiviseras samt att staten bör föregå med gott exempel inom den offentliga sektorn. Hur detta ska genomföras praktiskt har utredningen utvecklat i slutbetänkandet i förhållande till delbetänkandet. Utredningen gör en förtjänstfull analys av varför och hur åtgärder för en effektivare energianvändning i offentlig sektor bör och kan samordnas med, eller inordnas i, redan befintliga program.

Energimyndigheten tillstyrker förslaget att Naturvårdsverket ges i uppdrag att integrera uppdrag om statlig energieffektivisering, enligt direktivets krav, i befintliga program för miljöledningssystem med uppföljning av effekter inom områdena energi (elanvändning och uppvärmning), tjänsteresor och annan bränsleförbrukning, samt offentlig upphandling. Energimyndigheten är lämpad att ge andra statliga myndigheter stöd och verktyg i deras eget effektiviseringsarbete.

Energimyndigheten vill samtidigt påminna om sitt tidigare förslag om bindande krav för statliga myndigheter och verk att handla upp produkter som minst uppfyller baskraven enligt Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier eller liknande kriterier för energieffektiva produkter i rapporten "Våga vara bäst! – Upphandling av energieffektiva produkter i Svensk offentlig sektor" (dnr 00-07-3096).

Energimyndigheten konstaterar vissa felaktigheter i utredningens slutbetänkande rörande dagens befintliga program för energieffektivisering på lokal och regional nivå vilket leder till, i myndighetens mening, onödigt kostsamma och för såväl staten som kommuner och landsting omotiverat krångliga förslag. Programmet Uthållig kommun har under år 2008 kontinuerligt utvecklats från en pilotverksamhet till ett samarbete mellan 70 olika organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Under 2008 undertecknade staten, genom Energimyndigheten, avsiktsförklaringar om ett treårigt samarbete med mer än en femtedel av Sveriges kommuner samt regionala aktörer (kommunförbund, landsting och länsstyrelse) i pilotlänet Kalmar. Deltagande organisationer har bla under hösten arbetat med att i egna energi- och klimatstrategier definiera nuläge och önskad utveckling lokalt. Energimyndigheten har under samma period byggt upp en organisation för att utifrån identifierade lokala behov bidra med bland annat sakkunskap, erfarenhetsutbyte och nätverk. I motsats till vad utredningen gör gällande åtar sig deltagande kommuner att ställa upp konkreta mål för det egna energieffektiviseringsarbetet. Detta ska åbörjas i och med att kommunala energi- och klimatstrategier redovisas senast den 31 januari 2009. Dessa strategier kan därefter vidareutvecklas under programperioden.

Utredningen listar en tolkning av de viktigaste skillnaderna mellan Uthållig kommun och de krav som följer av direktivet. Energimyndigheten vill med anledning av detta påpeka följande.

För det första anger utredningen att direktivet förutsätter kvantitativa energieffektiviseringsmål i kommuner och landsting. Krav på lokala och regionala kvantitativa, i förhållande till en given basperiod absoluta, mål finns inte enligt myndighetens tolkning i direktivet. Dessa krav torde istället vara en följd av utredningens syn att den offentliga sektorn ska vara ett föredöme när det gäller att tillämpa energieffektiviseringsdirektivet. Det torde dock enligt Energimyndighetens syn vara viktigare att den offentliga sektorn utgör ett föredöme när det gäller energieffektivisering generellt. Av de skäl som anförts tidigare rörande kvantitativa mål (se *Målformulering*) anser Energimyndigheten att de konkreta kvantitativa eller kvalitativa mål som ställs upp i enskilda kommuner snarare ska utgå från kommunens specifika förutsättningar än hur internationellt formulerade mål definieras. Det finns inget egenvärde i att söka bryta ner nationella eller internationella absoluta mål, som fränkopplas den framtida utvecklingen av energiförbrukningen, till lokal nivå om det inte är tydligt att resultaten i genomförda energieffektiviseringsåtgärder blir bättre av detta. De mål som deltagare i programmet Uthållig kommun åtar sig att fastställa bör enligt Energimyndigheten anses uppfylla direktivets krav.

För det andra fokuserar direktivet på kommunens egen energianvändning och åtgärder för att effektivisera denna. Enligt utredningen kan kommuner inom Uthållig kommun själv välja i vilken utsträckning den egna kommunala verksamheten ska omfattas av arbetet. Det stämmer i så måtto att arbetet är frivilligt och kommunen väljer ambitionsnivå efter egna förutsättningar. Dock kan påpekas att programmet Uthållig kommun inriktas mot en hållbar energianvändning både i kommunens egen organisation och i det geografiska området i övrigt. Den förstnämnda kan påverkas direkt genom kommunala beslut och den sistnämnda kan i vissa fall, exempelvis genom fysisk planering, påverkas direkt med kommunala beslut och i andra fall påverkas indirekt, exempelvis med rådgivning och information. Vikten av energieffektiviseringsåtgärder inom den egna organisationen tydliggörs bland annat genom programmet Uthållig kommuns övergripande mål samt i kraven på årlig återrapportering i undertecknade avsiktsförklaringar.

Trots att utredningen fokuserar på energieffektiviseringsåtgärder inom den kommunala organisationen öppnar föreslaget avtal mellan stat och kommuner, enligt slutbetänkandets bilaga 6, för åtgärder inom både kommunens organisation och övrig energiförbrukning i kommunens geografiska område. Avtalsförslaget har tydligt inspirerats av det bredare arbete för en hållbar energianvändning som ryms inom programmet Uthållig kommun. Det är oklart hur en parallell hantering av avsiktsförklaringar och programadministration för programmet för ett energieffektivare Sverige, i enlighet med utredningens förslag, samt det redan pågående programmet Uthållig kommun skulle vara kostnadseffektivt och uppnå större effektiviseringsresultat lokalt.

Frivilliga energieffektiviseringsavtal mellan stat, kommuner och landsting är ett lämpligt styrmedel. Energimyndigheten är lämplig att som statens representant

administrera och följa upp denna typ av avtal med regionala och lokala offentliga aktörer. Generella utgångspunkter för ett sådant energieffektiviseringsprogram bör vara att konstruktionen utgår från lokala förutsättningar och så långt möjligt underlättar för kommuner och landsting att delta och uppnå konkreta energieffektiviseringsresultat, att stegvis genomförande möjliggörs, att onödig administration undviks nationellt och inom deltagande organisationer, att parallella strukturer undviks samt att risker för suboptimeringar motverkas. Det bör som en viktig princip även slås fast att verkställandet av konkreta och relevanta energieffektiviseringsåtgärder är viktigare än att resultaten i alla delar kan beräknas, kvantifieras eller fördelas till någon specifik åtgärd. Eventuella nya initiativ bör komplettera eller underlätta redan pågående processer och aktiviteter såväl nationellt som lokalt.

Efter en samlad bedömning avstyrker Energimyndigheten utredningens förslag till att separata energieffektiviseringsavtal tecknas mellan Energimyndigheten och kommuner och landsting vid sidan av programmet Uthållig kommun och dess redan befintliga frivilliga avtal (avsiktsförklaringar). Istället bör Energimyndigheten ges i uppdrag att utreda hur Uthållig kommun kan förlängas och öppnas för landet samtliga kommuner och landsting i ett stegvis förfarande efter 2011. Programmet Uthållig kommun är mycket väl lämpat för detta då det redan idag innehåller huvuddelen av de komponenter utredningen föreslår, samtidigt som det är bredare då även effektiviseringsåtgärder inom kommunens geografiska område kan ingå i kommunens arbete. Vid en utvidgning bör kommuner och landsting dock ges möjlighet att välja om de vill delta i hela programmets verksamhet (alla typer av energifrågor som man direkt eller indirekt kan påverka, vare sig det gäller den egna organisationens verksamhet eller det geografiska området i stort), eller begränsa sin medverkan till energieffektiviseringsåtgärder inom den egna organisationen. Kommuner och landsting som inte formellt kan gå in i programmet förrän 2011 kan inledningsvis, om Energimyndigheten ges resurser för detta, ges visst kunskapsstöd att formulera egna energi- och klimatstrategier, inklusive lokala mål och handlingsplaner för effektiviseringsarbetet, så att de står rustade vid programinträdet. En anpassning av Uthållig kommun bör vidare ta hänsyn till de krav som ställs inom lagen om kommunal energiplanering samt länsstyrelser pågående arbete med energi- och klimatstrategier för att uppnå en större enhetlighet och bättre synergier mellan olika arbeten som redan pågår på lokal, regional och nationell nivå. Utredningens förslag att Energimyndigheten via regleringsbrev ges i uppdrag att administrera och följa upp avtal samt utreda hur programmet Uthållig kommun tillstyrks således med förändring.

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att Energimyndigheten ges i uppdrag att i nära samarbete med kommuner och landsting skapa regionala nätverk för samverkan kring en effektivare energianvändning. Dessa kan utvecklas från redan befintliga regionala nätverk som byggts upp inom Uthållig kommun och myndighetens övriga nätverk med länsstyrelser, kommunala energirådgivare och energikontor. Med ett stegvis utökat antal deltagande

organisationer över hela Sverige finns skäl att anpassa struktur ytterligare, exempelvis efter befintliga länsindelningar. I nätverksarbetet bör även samarbeten som håller på att utvecklas mellan programmet Uthållig kommun och andra nätverk, exempelvis Klimatkommunerna, fördjupas. Se även *Styrmedel*. Att utveckla och vidmakthålla regionala nätverk samt bistå med relevant sakkunskap inom energiområdet utifrån de behov som olika offentliga organisationer har är resurskrävande.

Energimyndigheten instämmer i utredningens bedömning att en ömsesidig avsiktsförklaring mellan staten och intresseorganisationen Sveriges kommuner och landsting bör slutas för att underlätta en långsiktighet i arbetet med individuella avsiktsförklaringar samt kunskapsstöd och nätverksaktiviteter till nytta för enskilda kommuner och landsting.

Marknaderna för energieffektiviserande tjänster och produkter

Energimyndigheten delar utredningens bedömning att inga ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa marknaderna för energieffektiviserande tjänsters och produkters funktionssätt. En viktig princip att vårda är företags möjlighet att själv välja vilken typ av tjänster de ska erbjuda för olika marknadssegment.

Energimyndigheten tillstyrker vidare utredningens förslag att Energimyndigheten, i mån av resurser, ges i uppdrag att följa utvecklingen på marknaderna för energibesiktningar, energitjänster samt energieffektiviserande produkter.

Se även *Styrmedel, sektorn bostäder och service*.

Ackrediterings- och certifieringssystem för energitjänster

Utredningen anser att det kan vara värdefullt att införa ackrediterings- och/eller certifieringssystem på området för energitjänster men redovisar enligt Energimyndigheten inga tydliga skäl för behovet. Utredningen bedömer att frågan om behovet av ackrediterings- och certifieringssystem för energieffektiviserande tjänster behöver utredas närmare, men dock inte påbörjas förrän pågående standardiseringsarbete avseende energitjänster har avslutats. Energimyndigheten delar utredningens bedömning och anser att en eventuell utredning bör inriktas på att analysera nuläget vad gäller tjänster, aktörer (både utförare och beställare), utvecklingsbehov samt eventuellt behov inklusive för- och nackdelar med ackreditering och certifiering för tjänster och aktörer.

Se även *Styrmedel, sektorerna bostäder och service samt industri*.

Förbättrad statistik om slutanvändning av energi

Energimyndigheten arbetar målinriktat med att säkerställa och förbättra kvaliteten på energistatistiken utifrån användarnas behov och växande internationella krav. Energimyndigheten ser därför i princip positivt på utredningens förslag att fortsätta förbättra statistiken om slutanvändning av energi. Utredningens

genomgång och förslag visar att Energimyndigheten idag arbetar systematiskt med att förbättra energistatistiken, då den till stor del tar fasta på vidare arbete inom de utvecklingsprojekt som redan pågår.

Sverige deltar bland annat genom Energimyndigheten aktivt i det långsiktiga och strategiska arbete som genomförs på europainivå med stöd av EU:s energistatistikförordnings¹ artikel 9 om statistik över förnybar energi och om den slutliga energianvändningen. Förordningen tar sin utgångspunkt bl.a. i behoven av uppföljning av EG-direktiven om effektiv slutanvändning av energi och energitjänster, ekodesign och byggnaders energiprestanda.

Energimyndigheten bedömer att behovet och efterfrågan av energistatistik kommer att öka och anser inte att utredningen uppmärksammat de växande regionala och kommunala kraven om bättre energistatistik. Det är bra att utredningen lyfter fram att den befintliga statistiken är basen i den framtida förbättrade slutanvändningsstatistiken. De av utredningen angivna förslagen för att den befintliga statistiken ska värnas och kvalitetssäkras ligger helt i linje med Energimyndighetens planering. Definitioner i undersökningar har över åren ändrats i syfte att följa standarder som underlättar internationella jämförelser, se t.ex. EG-förordning nr 1099/2008. Om definitioner ändras så att de följer internationella standarder och redovisning av annan statistik eller om mätmetoder förändras för att minska osäkerhet i resultat så är brott i tidsserier ibland ofrånkomliga.

Energimyndigheten genomför en löpande dialog med sina statistik användare genom t.ex. användarrådet för den officiella energistatistiken och gruppen för regional-/kommunal utveckling av energistatistiken. Genom att arbeta aktivt med statistik användarna bedömer Energimyndigheten att den är uppdaterad om behov och önskemål. Som statistikansvarig myndighet för ämnesområdet energi finner Energimyndigheten därför att utredningens förslag om hur förbättringsarbetet ska ske inte avspeglar den officiella statistikens arbetsstruktur, i och med att Rådet för den officiella statistiken och Statistiska centralbyrån genomgående nämns som samrådspartners. Energimyndigheten avstyrker förslaget att Energimyndigheten i samråd med Rådet för den officiella statistiken och SCB och andra berörda myndigheter ges i uppdrag att utarbeta en strategisk plan för att säkra och höja kvaliteten på energianvändningsstatistiken. Energimyndigheten föreslår istället att Energimyndigheten ges i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter och organisationer redovisa en strategi för att säkra och höja kvaliteten på energianvändningsstatistiken, där kraven i EU:s statistikförordning ska ingå liksom de riktlinjer för beräkning av besparingseffekter som utformas löpande enligt Energitjänstdirektivet. Energimyndigheten anser att strategin även bör innehålla tillförselstatistik då besparingsåtgärder på tillförselsidan ingår i målet till 2020 (20 % av beräknad primärenergi). Energimyndigheten föreslår att ”i samråd med SCB och ROS” ändras till ”efter samråd med berörda myndigheter och

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik. Förordningen är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

organisationer". Skälen är att det strategiska arbetet bör utgå från EU-gemensamma behov och riktlinjer samt att prioriteringar med nödvändighet måste ske inom hela energistatistikområdet, där kraven på utveckling inte enbart gäller det område som Energieffektivitetsutredningen haft att analysera. EU-förordningen om energistatistik är bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater, d.v.s. den statistik som anges där ska produceras. Artikel 9 anger dessutom att statistik över slutanvändningen ska utvecklas till år 2012. Det bör vidare vara Energimyndigheten som statistikansvarig myndighet för energi som har att besluta om innehållet i och utvecklingen av statistiken efter samråd med representanter för uppgiftslämnarna enligt samrådsförordningen.

De av utredningen givna exemplen om nya undersökningar handlar om analyser och urvalsundersökningar kopplade till Boverkets databas Gripen. Här måste det förtydligas om utredningen avser att Boverket eller Energimyndigheten ska utföra dessa analyser eller undersökningar. Det är enligt Energimyndigheten bra att utredningen belyser att det finns olika datakällor att utgå från när statistiken ska förbättras och att samverkan mellan olika databaser för officiell statistikinsamling måste förbättras för att förenkla uppgiftslämnandet. Dock kunde uppgiftslämnarbördan belysts mer i utredningen och att prioriteringar måste göras mot den nuvarande statistikproduktionen. Utredningen håller inte tydligt isär begrepp som ansvarsområden och myndighetsutövande. Uppgifter insamlade för statistikändamål får enligt statistiklagen inte användas i kontrollsyfte.

Energimyndigheten tar gärna ansvaret att bygga upp databaser där annan information, t.ex. ekonomiska företagsuppgifter och energiskatter, kopplats till energianvändningsuppgifter för att få det utredningen kallar en samlad energistatistik. Myndighetens statistikansvar är dock inom ämnesområdet energi och tillhörande statistikområdena tillförsel och användning av energi, energibalanser, prisutveckling inom energiområdet. Utredningen önskar se en ökad analyskapacitet och kompetens vilket Energimyndigheten stödjer. Energimyndigheten utreder för närvarande förutsättningarna för att bygga ett datawarehouse kring energistatistik just för att öka möjligheterna för analyser och prognoser. Att få tillgång till ytterligare data från energileverantörer kan ur statistiskt perspektiv öppna helt nya analysmöjligheter för Energimyndigheten vilket vore bra. I t.ex. Storbritannien har man redan slutit avtal med såväl el- som gasleverantörer om sådan statistik. Energimyndigheten ställer sig därför positiv till att få tillgång till detaljerade data.

Energimyndigheten är frågande till de föreslagna förändringarna i El- respektive Fjärrvärmelagen. Om ansvaret för att ta in leverantörsdata i syfte att producera statistik läggs på Energimyndigheten har myndigheten redan, i egenskap av statistikansvarig myndighet, rätt att få data utan att El- och Fjärrvärmelagen ändras. Om syftet är att kontrollera företag och hushåll kan dock lagrummen behöva ändras.

Energimyndigheten instämmer med utredningen att det är viktigt att fortsätta pågående arbete med att utveckla energistatistiken i redan initierade projekt: Förbättrad energistatistik för lokaler (STIL2 och eNyckeln), Förbättrad energistatistik för industrin (STIND), förbättrad energistatistik för transportsektorn samt förbättrad energistatistik för hushållssektorn. Energimyndigheten och SCB har också påbörjat ett arbete med att se över bland annat definitioner och undersökningsdesign för industristatistiken.

Fakturor som informationsbärare

Energimyndigheten ser positivt på en utveckling mot att fakturor utformas klart och begripligt, att de grundas på faktisk energianvändning och ger en fullständig redovisning av de aktuella energikostnaderna. Utredningen ger en god beskrivning av utvecklingen av bland annat autogirering och betalningar via Internet och pekar på att det kan finnas andra kommunikationsvägar än fakturor som i framtiden kan vara mest lämpade. Utredningen föreslår att energileverantörer på fakturor eller annat lämpligt sätt ska redovisa uppgifter om hur slutanvändarens energianvändning utvecklats under minst tolv månader tillbaka i tiden, inklusive grafisk utformning, ge kontaktinformation till oberoende rådgivare, minst en gång per kvartal lämna råd om energianvändning och effektivisering samt att alla typer av energileveranser ska innehålla en tydlig uppgift om energiinnehållet uttryckt i kWh. Utredningen föreslår vidare att energiföretagen ska ges stöd för bättre utformning av information i samband med fakturor och att Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten får i uppdrag att bistå branschorganisationerna samt i samråd med andra aktörer utveckla uppdelningsåterkoppling i samband med fakturering av el och fjärrvärme samt genomför en utvärdering av energiföretagens fakturautformning till kunder med abonnemang om högst 63 A. Utredningen anser vidare att Energimarknadsinspektionen ska ges uppdraget att övervaka att reglerna efterlevs. Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag med förändring. Energimyndigheten menar att en utveckling åt det håll utredningen förordar redan sker och att det i första hand bör vara marknadens uppgift att utveckla och tillhandahålla denna typ av verktyg/information. Utredningen använder i sina analyser begreppet energileverantör vilket behöver konkretiseras ytterligare för att undvika oklarheter mellan olika marknadsaktörer. En stödjande och utvecklande roll för Energimyndigheten i samband med detta behöver klargöras ytterligare, där fokus bör ligga på att bidra med aspekter kring energieffektivisering. Detta är i grunden en energimarknadsfråga. Energimyndigheten anser att det finns flera olika sätt att öka slutanvändarens medvetande om sin energianvändning. Andra sätt kan vara mer effektiva tekniker som möjliggör kontinuerlig avläsning av elförbrukande apparater i hushållet eller applikationer som visar när användningen överskrider en viss förinställd nivå osv.

Utredningen vill se en utvecklad effektmätning för elkunder med säkringsstorlekar under 63 A och föreslår att Energimarknadsinspektionen får i uppdrag att i samråd med branschen utforma förslag till modell och införande av krav på effektbaserade elnätstariffer samt ges i uppdrag att utreda möjligheten att införa

ett generellt krav på timavräkning för alla slutanvändare. Energimyndigheten vill med anledning av dessa förslag framföra att prissättning av effekt inte behöver vara ett lämpligt instrument om målet är att effektivisera elanvändningen. Effektprissättningens uppgift är att skapa jämvikt mellan utbud och efterfrågan på effekt. Energimyndigheten menar dock att andra argument än energieffektivisering, såsom effektfrågan, talar för en sådan utveckling på den svenska elmarknaden varför förslaget tillstyrks.

Energimyndigheten anser att en fortsatt analys bör ske för att undersöka på vilka sätt slutanvändarens medvetenhet om energianvändningen kan påverkas.

Energimyndigheten saknar en analys av möjligheten till mätning och upplysande fakturering av förbrukning av naturgas. En analys av hur mätning av gas sker idag bör genomföras och även inkludera relevanta författningsförslag för att uppfylla kraven i direktivet.

Finansieringsformer för energieffektivisering

En möjlig lösning för finansiering för styrmedel och andra kostnader som läggs fram av utredningen är finansiering genom en energieffektiviseringsfond. Utredningen menar att det i direktivet understryks att en fondlösning ofta är en lämplig konstruktion när det gäller att stimulera åtgärder för ökad energieffektivitet. Utredningen avvisar dock efter en genomgång av möjliga fondlösningar denna konstruktion. Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att de allmännas kostnader för styrmedel m.m. istället bör skattefinansieras via statsbudgeten av samma skäl som framförs av utredningen.

Energimyndigheten ställer sig frågande till om den skattefinansiering, genom en höjning av befintliga punktskatter på bränslen, som föreslås av utredningen inte även borde listats och avhandlats i samband med andra styrmedel som föreslås av utredningen, då denna skatteform kan ses som ett styrmedel för energieffektivisering. Energimyndigheten delar dock bedömningen utredningen gör att en höjning av vissa befintliga punktskatter av bränslen kan vara ett lämpligt sätt att finansiera energieffektivisering. En sådan skatt bidrar även självt till att effektivisera energianvändningen.

Utredningen för vidare översiktliga resonemang om en höjning av produktionsskatterna på el. Energimyndigheten anser, utifrån de resonemang utredningen för i denna fråga, att detta kan innebära en möjlig delfinansiering av energieffektiviseringsarbetet. Energimyndigheten anser samtidigt att det bör göras samhällsekonomiska konsekvensanalyser utifrån de förslag som utredningen lagt fram som möjligheter till finansiering, då förslagen kan ha effekter på energieffektivisering.

Energimyndigheten påpekar också att om bidrag inte ges till beslutsfattarekonomiskt lönsamma åtgärder (se *Styrmedel* samt *Grundläggande principer för energieffektiviseringspolitikens inriktning*) kan andra, i sammanhanget mer kostnadseffektiva, åtgärdsförslag premieras. Det innebär

samtidigt att det allmännas totala kostnader kan reduceras i förhållande till utredningens förslag.

Informationsinsatser – forum för energieffektivisering

I takt med klimatfrågan och stigande energipriser är efterfrågan på energieffektivisering stort. Energimyndigheten håller med om att information, i kombination med andra styrmedel, är ett effektivt och nödvändigt medel för att uppnå en högt ställd ambitionsnivå för energieffektivisering. Energimyndigheten upplever idag en stor efterfrågan på information om energi, inte bara energieffektivisering, som myndigheten inte har tillräckliga personella resurser att möta. Myndigheten välkomnar därför utredningens förslag på ytterligare informatörsresurser för att öka informationsarbetet och kunna leva upp till de behov som utredningen pekar på.

Utredningen föreslår att Energimyndigheten ges i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter driva informationsinsatsen Forum för energieffektivisering med uppgift att samordna och sprida information i olika former och till olika målgrupper om effektivisering av slutlig energianvändning. Energimyndigheten tillstyrker med förändring utredningens förslag om forum för energieffektivisering. Utredningen anser bland annat att forumet självständigt bör planera strategier, mål och metoder för verksamheten. Effektiviteten av en sådan lösning kan ifrågasättas, då det till viss del innebär en dubblering av pågående informationsverksamhet på Energimyndigheten, samt ökad administration. Exempelvis utvecklas Energimyndighetens webbplats kontinuerligt för att möta en ökad efterfrågan på kunskap och information om energieffektivisering, från såväl hushåll som företag. Webbplatsen är mycket uppskattad och hade under november 2008 drygt 79 000 besök. Den av utredningen föreslagna webbaserade Internettjänsten för kommunala energi- och klimatrådgivare är redan under utveckling på Energimyndigheten. Myndigheten har löpande kontakter med Konsumentverket för att kunna ta del av deras kunskaper gällande denna typ av funktion. En liknande funktion håller också på att utvecklas för deltagande kommuner inom programmet Uthållig kommun. Utredningen efterfrågar också ett målgruppsanpassat kalkylprogram för energieffektivisering. Energimyndigheten har tagit över en sådan funktion, Energikalkylen, från Konsumentverket. Funktionen är under vidareutveckling och lanseras i nytt format under våren 2009.

Energimyndigheten bedriver således redan idag ett strategiskt informationsarbete kring många av de verksamhetsområden som forumet föreslås arbeta med. Med ytterligare resurser kan planering och strategiskt arbete fördjupas och breddas, men det finns enligt Energimyndigheten inga goda skäl till att den ska dubbleras, med ökade kostnader för staten som följd.

Erfarenheterna från nuvarande informationsverksamhet på Energimyndigheten visar att det inte går att separera energieffektiviseringsfrågor från energi- och klimatfrågan i stort som utredningens förslag antyder. Information om energieffektivisering leder till efterfrågan på information om klimatpåverkan och

konsekvenser, klimatkompensation, utsläppshandel m.m. Den internetportal som föreslås utgöra basen i forumets verksamhet riskerar att svälla och i slutändan likna den webbplats som redan finns hos Energimyndigheten – och resultera i förhöjda administrativa kostnader. Energimyndigheten, Boverket, Naturvårdsverket, Vägverket m.fl. arbetar redan idag med att underlätta webbesökarens informationsbehov genom länkning mellan myndigheternas webbplatser, så att besökaren lätt ska hitta den information han/hon söker, oavsett myndighet.

Energimyndigheten instämmer i att det finns en potential för utökat samarbete mellan olika myndigheter i informationsfrågor och ser positivt på ökade samverkansaktiviteter. Ett exempel på lyckat samarbete är kampanjen *Bli energismart* som började som ett regeringsuppdrag och som är mycket uppskattad av såväl deltagande myndigheter som målgruppen. Energimyndigheten ser fördelar med att synliggöra ökade satsningar på information samtidigt som olika målgruppers sökande efter information underlättas om råd och tips från olika statliga myndigheter kan nås genom en källa. Energimyndigheten föreslår med anledning av ovan att utredningens förslag kompletteras med att Energimyndigheten ges uppdraget att integrera forumet i pågående verksamhet och i befintliga verktyg.

Kampanjer och utåtriktade aktiviteter, nationella som lokala, bör alltid ha sin bas i ett långsiktigt och strategiskt informationsarbete för att inte riskera att intresset för budskapet blir kortvarigt, eller att budskapet motsäger annan informationsverksamhet. Energimyndigheten håller med utredningen om att informationsaktiviteter i samarbete med intresseorganisationer kan bidra till en ökad energieffektivisering. Däremot anser myndigheten att det finns en risk med att låna ut material alltför lättvindigt och låta intresseorganisationer på egen hand anordna aktiviteter på det sätt som utredningen föreslår. Opartiskhet och neutral information om energieffektivisering är en nyckelfaktor för att informationsinsatser ska få önskvärd effekt. Redan idag sker löpande informationsaktiviteter på lokal och regional nivå genom både energikontor och kommunala energi- och klimatrådgivare. Utökade resurser, framför allt till kommunala energi- och klimatrådgivare, för att ge möjlighet till ytterligare aktiviteter anser Energimyndigheten vara ett gott komplement till forumets verksamhet.

I anslutning till förslag om förstärkt verksamhet med information och rådgivning till små och medelstora företag samt offentliga aktörer påtalas vikten av att insatserna administreras så att befintliga samverkansmöjligheter mellan olika lokala och regionala instanser utnyttjas utan att det leder till en sammanblandning av roller och ökar risken för dubbelarbete. Energimyndigheten ser risker för resursineffektivitet om regionala energikontor, energi- och klimatrådgivare, energikonsulter, branschorganisationer, intresseorganisationer och länsstyrelser börjar konkurrera om att informera och bilda nätverk. Energimyndigheten avser att beakta detta om myndigheten får i uppdrag att sköta en utökad verksamhet.

Energimyndigheten ser energi- och klimatrådgivare samt regionala energikontor som viktiga informationskanaler till mindre företag och att länsstyrelserna kan få en större betydelse inom utvecklade regionala nätverk för att underlätta den offentliga sektorns särskilda ansvar.

Energi- och klimatrådgivning

Utredningen anser att kommunernas energi- och klimatrådgivning bör byggas ut och bli mer kvalificerad, att det bör ställas grundläggande kompetenskrav på organisation och enskilda rådgivare samt att företrädare för den kommunala energi- och klimatrådgivningen behöver ytterligare vidareutbildning. Energimyndigheten ifrågasätter aktualiteten i bedömningen. Myndigheten instämmer dock i den generella bedömningen att utbildningar är viktiga för att säkerställa kompetensen bland rådgivarna och att de kommunala energi- och klimatrådgivarna kan utgöra en bra resurs för kvalificerad och opartisk rådgivning i hela landet. Den kommunala energi- och klimatrådgivningen har de senaste åren utvecklats mycket. Under 2008 påbörjades en massiv obligatorisk utbildningsinsats för energi- och klimatrådgivarna, vilket varit resurskrävande för såväl myndigheten som kommunerna. Större fokus på rådgivning mot företag har skett och rådgivningsuppdraget breddades 2008 till att omfatta även klimatrådgivning. År 2009 utökas uppdraget ytterligare med rådgivning om transport av personer och gods. Energimyndigheten välkomnar en ytterligare utveckling och breddning av verksamheten, men bedömer att rådgivarna behöver arbeta fler timmar än vad nuvarande statligt bidrag täcker om verksamheten ska breddas ytterligare.

Utredningen belyser behovet av utökad kompetens och resurser i samband med energideklarationerna för att utföra kvalificerad rådgivning och hjälp med att genomföra djupare energianalyser. Enligt förordningen (1997:1322) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning får rådgivningen inte omfatta besiktningsverksamhet eller delaktighet vid upprättandet av energideklarationer enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader. Det är därför tveksamt att rådgivarna kan utföra mer omfattande energianalyser.

Rådgivarna får, som utredningen skriver, arbeta med rådgivning till kommunernas egna fastigheter. En förutsättning för detta är att den enskilda kommunen söker ett speciellt bidrag om 30 000 kr och att kommunen bidrar med minst samma belopp.

Utredningen belyser ett kompetensförsörjningsproblem i verksamheten, beroende av hög personalomsättning. Denna beror bland annat på osäkerheten i kommunerna kring bidragets långsiktighet. Energimyndigheten bedömer att åtgärder som underlättar tillsvidareanställningar för kommunala energi- och klimatrådgivare skulle underlätta kompetensförsörjningen avsevärt.

Energimyndigheten välkomnar utredningens förslag att ge myndigheten i uppdrag att utveckla kvaliteten i den kommunala energi- och klimatrådgivningen.

Se även *Styrmedel, sektorn industri* samt *Informationsinsatser*.

Myndighetsorganisation för ett energieffektivare Sverige

Energimyndigheten delar utredningens bedömning av vilka uppgifter som behöver utföras med anledning av direktivet. Hit hör uppgiften att ansvara för de samlade kontrollerna och övervakningen av det uppsatta rammålet enligt artikel 4.1, att utarbeta handlingsplaner för energieffektivitet och rapportera dessa till kommissionen åren 2011 och 2014, samt att representera Sverige i internationellt metodutvecklingsarbete som rör direktivet. Energimyndigheten delar utredningens bedömning att de uppgifter som följer av direktivet bör utföras av myndigheter och inte av privaträttsliga organ, av samma skäl som framförs av utredningen.

Energimyndigheten instämmer med utredningens bedömning att det är olämpligt att inrätta en ny myndighet för de arbetsuppgifter som aktualiseras av direktivet. Energimyndigheten gör även samma bedömning som utredningen att det tyngst vägande skälet mot att etablera en ny myndighet är att Energimyndigheten enligt instruktion och regleringsbrev redan ansvarar för uppgifter som i stor utsträckning överlappar direktivets krav. Energimyndigheten gör samma bedömning som utredningen att de uppgifter som följer av direktivet bör inordnas i den befintliga myndighetsstrukturen.

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att Energimyndigheten bör ha ett huvudansvar för de främjandeinsatser och tillsyns-, och kontrollinsatser som rör energieffektivisering och som framgår av direktivet. Det sektorsansvar som faller på andra myndigheter som Vägverket, Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Banverket, Transportstyrelsen och Boverket, är viktiga komponenter för att kunna uppfylla alla delar i direktivet. Energimyndigheten anser att det är av stor vikt att flera myndigheter och organisationer aktivt deltar med sina särskilda kompetenser för att energieffektiviseringsarbetet ska kunna utvecklas framgångsrikt nationellt. Energimyndigheten gör dock bedömningen att ett beslutsråd, Energieffektiviseringsrådet, enligt det förslag som läggs fram av utredningen inte är den bästa administrativa lösningen för att uppnå denna utökade samverkan. Energimyndigheten har tidigare ställt sig tveksam till att råd med beslutanderätt upprättas vid myndigheter. Enligt Energimyndighetens uppfattning föreligger en risk att råd kan bli isolerade enheter utan direkt kontakt med det övriga arbetet inom myndigheten i fråga. En otydlighet i mandat kan också uppstå då råd får beslutanderätt inom en myndighet.

Energieffektivisering är ett brett begrepp. Myndigheten gör bedömningen att arbetsuppgifter som kan tillkomma med anledning av direktivet och den av utredningen föreslagna högre ambitionsnivån är nära knutna till myndighetens befintliga verksamheter som forskning, Uthållig kommun, energistatistik, stöd till kommunal energi- och klimatrådgivning, analysverksamhet, testverksamhet mm. Energimyndigheten framhåller att tidigare övergång mot kortare och målstyrande regleringsbrev varit värdefull för bland annat energieffektiviseringsarbetet. Det finns en risk att alltför detaljerad styrning påverkar redan pågående aktiviteter

negativt och hindrar Energimyndigheten att anlägga ett helhetsperspektiv i verksamheten. Utredningens beskrivning av beslutsrådets exakta arbetsuppgifter, och därmed dess nytta, är enligt Energimyndigheten inte helt tydliga. Energimyndigheten avstyrker utredningens organisationsförslag i form av ett energieffektiviseringsråd. Energimyndigheten anser att en formaliserad samverkan mellan myndigheter och andra relevanta ickestatliga aktörer, som exempelvis Sveriges kommuner och landsting, bör inrättas istället för det föreslagna rådet. På så sätt kan de olika organisationerna utbyta kunskap och information om energieffektivisering samt som organisationer arbeta för att samordna olika verksamheter. Rapportering av resultat kan ske av denna samverkan. En sådan organisering kräver inte beredningsgrupper och gör en kanslifunktion överflödigt, samtidigt som hela myndighetens energieffektiviseringsresurser involveras naturligt i arbetet. Genom att relevanta experter inom myndighetens olika arbetsområden involveras mer naturligt underlättas samtidigt ett bättre stöd från myndigheten till andra aktörer.

Behov av resurser till Energimyndigheten med anledning av förslagen

Om den högre ambitionsnivå i energieffektiviseringsarbetet som utredningen föreslår ska kunna uppnås förutsätts omfattande utökade personella och i vissa fall ekonomiska resurser till Energimyndighetens verksamhet. För Energimyndighetens del bedömer myndigheten att det innebär en förstärkning av personella resurser på 25-30 tjänster, motsvarande 25-30 mnkr.

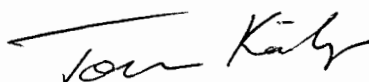
Områden som kommer att kräva mest resurser är information om energieffektivisering, där olika sorters informationsuppgifter ingår, och regionala nätverk och kunskapsinsatser för energieffektivisering inom offentlig sektor, där Energimyndigheten utifrån förslaget kommer att få omfattande uppgifter. Dessa områden bedöms behöva en förstärkning i omfattningen 11-13 tjänster.

För utökade energieffektiviseringsuppgifter inom bostads- och servicesektorn samt industrisektorn, där utredningen bland annat föreslår en utökning av satsningen på teknikupphandling och marknadsintroduktion och utökade program för energieffektivisering i industrin, bedömer myndigheten att det finnas behov av ytterligare 6-7 tjänster.

Energimyndigheten bedömer att de uppgifter för främjandeinsatser, tillsyns-, och kontrollinsatser som följer av direktivet samt behov av resurser för statistikutveckling och analysverksamhet kräver 6-7 tjänster.

Myndigheten bedömer att det kommer att krävas 2-3 tjänster för att vidareutveckla den kommunala energi- och klimatrådgivningen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Josephine Bahr Ljungdell, Susan Linton Royen, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mathias Fock, utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, verksjuristen Fredrik Selander, enhetscheferna Thomas Levander, Maria Malmkvist och Carin Karlsson samt handläggarna Staffan Hedberg, Karin Sahlin och Mikael Toll, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger

Mikael Toll